

BEDÖMARGRUPPENS YTTRANDE Avdelning
Utvärderingsavdelningen

Lärosäte: Lunds universitet
Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnet svenska.
Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet
<p>Ämneslärarutbildningen vid Lunds universitet startade i egen regi 2016 efter att i flera år inom lärarutbildning ha samverkat med Högskolan i Kristianstad. Knappat hälften av utbildningen har genomförts när självvärderingen skrevs.</p> <p>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Förutsättningar vara inte tillfredsställande</p> <p>När det gäller personal och vetenskaplig samt professionsinriktad och pedagogisk miljö är idag allt för stor andel av lärarna i UVK-kurserna tidsbegränsat anställda. Bedömargruppen utgår ifrån att lärosätet kommer att åtgärda det nu när utbildningens sista två år genomförs av den första studentkullen. Många av lärarna har ämneslärarexamen vilket stärker den professionsinriktade kompetensen inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK). Bedömargruppen anser att antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga kompetens i litteraturvetenskap och språkvetenskap är adekvat, den professionsrelaterade kompetensen bedöms vara svagare och den svenskämnesdidaktiska kompetensen bedöms vara inte tillfredsställande. Detta är lärosätet medvetet om och man arbetar på olika sätt för att tillgodose kraven. Exempelvis håller lärosätet på att bygga upp en ämnesdidaktisk forskningsmiljö med bland annat en planerad anställning av en professor i ämnesdidaktik.</p> <p>Lärosätet har inom UVK byggt upp forskningsmiljöer som lärarna ingår i. Många av dem har också ämneslärarexamen vilket bedömargruppen ser som ett steg mot en professionsinriktad miljö. För inriktningen svenska finns en vetenskaplig miljö med ett nära samband mellan forskning och utbildning, men den professionsinriktade miljön är svagare. Organisationen kring samverkan mellan utbildningens olika delar, ämne, ämnesdidaktik, UVK och VFU, framstår som oklar. Bedömargruppen rekommenderar att forskningen inom Språk- och litteraturcentrum stärker den ämnesdidaktiska kompetensen och att lärosätet rekryterar disputerade ämnesdidaktiker. Därtill föreslås att ett forum för samarbete skapas för att säkra att utbildningen uppfattas som en helhet av studenterna.</p> <p>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat vara inte tillfredsställande.</p> <p>Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls. Samtliga kurser i ämneslärarutbildningen i svenska är utformade specifikt för lärarstudenter, vilket gör att de kan anpassas till yrkesutövandet och till didaktiska frågor. Programmets kurser</p>

fokuserar på de ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, och fördjupning sker genomgående genom att disputerade lärare som är aktiva forskare, ofta med professorskompetens, undervisar och fördjupar olika frågor. Bedömggruppen anser att studenterna med stor sannolikhet kommer att kunna nå "fördjupade kunskaper" i slutet av utbildningen. Innehållet i flera kurser i svenska språket och litteraturvetenskap är tydligt, medan lärandemål, läraaktiviteter och examination av kurserna behöver tydliggöras ytterligare av lärosätet.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Vetenskapsteori och metodval berörs i princip i alla kurserna inom UVK. Bedömggruppen anser att detta är tillfredställande men vill peka på att det finns behov att också explicit inkludera undervisning om välkända analysmetoder. Eftersom UVK-kurs 8 ännu inte genomförts uppfattar bedömggruppen det som att självvärderingens beskrivningar utgår från den kurs som genomförts i samarbete med Högskolan i Kristianstad, och att Lunds universitets planerade kurser har liknande innehåll och genomförande. Relationen mellan vetenskap och beprövad erfarenhet ingår i kursen *Utvärdering och utvecklingsarbete* (UVK 7). Inte heller denna kurs är genomförd men lärosätet ska enligt självvärderingen utveckla kursen som gavs i samarbete med Högskolan i Kristianstad vilken framstår som rimlig för ändamålet enligt bedömggruppen. För inriktningen svenska framgår dock inte hur relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen kommer att beaktas. Det beskrivs dock att samordningen mellan UVK och ämnesföreträdarna ska stärkas, och bedömggruppen ser här ett viktigt utvecklingsområde eftersom det ämnesspecifika avseende området teori och metod måste beaktas och behandlas av ämnesspecialister. Studenterna förbereds inför det självständiga arbetet genom olika svenskkurser, och lärosätet planerar för utformningen av handledning och examination, som genomförs av disputerade ämnesspecialister. Bedömggruppen ser positivt på dessa förberedelser självständiga arbetet. Trots vissa svagheter anser bedömggruppen att utbildningen i sin helhet möjliggör och säkerställer måluppfyllelse.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls inom UVK men säkerställs inte inom inriktningen svenska. UVK bidrar till måluppfyllelse genom att lärosätet har visat på en progressionsplan med början i UVK 1 och framåt om hur detta mål ska uppfyllas och examineras. Detta framstår som rimligt för bedömggruppen men gruppen anser att lärosätet snarast behöver utveckla mer konkreta planer för hur denna fokusering ska realiseras. En ambition är att kursinnehåll generellt relateras till egna och andras erfarenheter av VFU och yrkesverksamhet, något som lärosätet vill utveckla ytterligare. Bedömggruppen anser att det är viktigt att lärosätet säkerställer att dessa planer och ambitioner blir verklighet när kurserna ges. Bedömggruppen gör bedömningen att UVK genom sin utformning och sitt genomförande kan skapa förutsättningar för måluppfyllelse, men kopplingen till svenskämnet framgår inte. I UVK ingår ämnesdidaktiska inslag som inte svenskämnesdidaktiker ansvarar för. Detta kan leda till att ämnesdidaktiken i svenska får ett otidligt innehåll för studenterna eftersom flera parter är involverade utan att ha kontakt eller samarbete med varandra. Dessutom äventyras i vissa delar anknytningen till den svenskämnesdidaktiska forskningen, liksom kopplingen mellan ämnet och ämnesdidaktiken. I andra delar av självvärderingen redogör man dock för hur teoretiska studier i svenska genomgående kopplas till konkreta undervisningssituationer där planering, genomförande och utvärdering ingår. Inga självständiga arbeten har ännu skrivits, men i planerna ingår moment som rör detta mål. Sammantaget anser bedömggruppen att utbildningen har flera olika lärandeaktiviteter och examinationer som möjliggör måluppfyllelse. Dock blir progressionen otidlig till

följd av svenskämnesdidaktikens relation till UVK. Det finns flera svagheter i utbildningen som tillsammans tyder på att måluppfyllelsen inte säkerställs och bedömargruppen understryker vikten av att lärosätet säkerställer att den specialiserade kompetensen också står för undervisningen i ämneslärarprogrammets respektive del.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Lärosätet behandlar och planerar att behandla didaktik i kursen UVK 3, Undervisningsämnen; mål, innehåll och arbetssätt, i UVK-kurs 5, Bedömning av kunskaper och betygsättning, och i de kommande kurserna UVK 7 och UVK 8 där studenterna ska planera och utvärdera ett didaktiskt utvecklingsprojekt. När det gäller metodik ser lärosätet att det med fördel hanteras av personer med ämneskompetens inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Examination sker genom seminarier kopplade till uppgifter inom VFU där studenten ska koppla didaktiken till sin praktik. Bedömargruppen ser det som en svaghet att inte studentens praktiska förmåga att tillämpa didaktiken ingår som en del i examinationen för detta mål. I underlagen framträdde en bild av att det är liten samordning mellan UVK-kurserna och ämnesdidaktikkurserna när det till exempel gäller didaktik- och metodikinslagen i utbildningen. Bedömargruppen rekommenderar att lärosätet ser över samordningen mellan UVK, ämnes- samt ämnesdidaktiska studier och VFU. Lärosätet gör varje termin en avvägning mellan ämneskunskaper och ämnesdidaktik. Svensk kurserna utformas för att studenterna ska möta situationer som kan överföras, med lämplig anpassning, till en tänkt undervisningssituation och bli underlag för didaktisk reflektion. Bedömargruppen ser positivt på detta sätt hålla både ämnesdidaktik och metodik levande under utbildningen.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet för att stimulera varje elevs lärande uppfylls så till vida att utbildningen möjliggör måluppfyllelse men den säkerställs inte. Lärosätet pekar i självvärderingen ut flera kurser inom UVK som behandlar att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning. De beskrivningar som ges av utbildningens inslag saknar dock konkretion och det ges inga exempel på vad man gör eller ska göra. Förklaring till detta är att samtliga UVK-kurserna ännu inte genomförts vid skrivandet av självvärderingen. Examensmålet behandlas huvudsakligen inom UVK men för inriktningen svenska ges ämnesrelaterade exempel som bidrar till måluppfyllelse när utbildningen är fullt utbyggd. Frågor av betydelse för varje elevs lärande berörs i olika kurser, till exempel i sociolingvistik. Bedömargruppen menar att de utvecklingsområden som lärosätet identifierar är viktiga för ämneslärarutbildningen i svenska. Bedömargruppen anser dock att lärosätet brister när det gäller att genom examination säkerställa studenternas förmåga att utveckla och genomföra undervisning, och anser att det är anmärkningsvärt att lärosätet inte inkluderar VFU i större omfattning för att säkerställa måluppfyllelse av detta mål. Bedömargruppens bedömning är att lärosätet behöver åtgärda detta, och att de planer som beskrivits inte är tillräckliga för att utbildningen ska kunna anses säkerställa måluppfyllelse.

Målet om att bedöma utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppfylls. Lärosätet har visat att det finns planer för hur studenten ska utveckla förmåga att göra bedömningar utifrån relevanta målbeskrivningen. Hållbar utveckling finns ännu inte inskrivet i kursplanen och flera andra delar ingår i kurser som ännu inte givits inom utbildningen. Bedömargruppen utgår ifrån att lärosätet uppfyller de ambitioner som angivits.

Inom UVK beskrivs hur fler olika kurser kommer att beröra jämställdhetsperspektiv och bedömargruppen utgår återigen från att detta realiserar. Lärosätet anger vidare att kurslitteratur och examination granskas ur jämställdhetsperspektiv. Jämställdhetsperspektivet ingår i olika

svenskkurser, men det framgår inte hur det behandlas eftersom inga lärandemål, läraaktiviteter eller former för examination anges. Inte heller är det synligt i tydliga kursmål. Bedömargruppen vill här betona vikten av att jämställdhetsperspektivet synliggörs i kursmålen för att det inte ska bli beroende av vilken lärare som har kursen. Bedömargruppens bedömning är att lärosätet beaktar ett jämställdhetsperspektiv i utbildningen men lärosätet rekommenderas att behandla perspektivet tydligare i de olika svenskkurserna.

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp, men åtgärder och återkoppling är inte tillfredsställande. Att kvalitetsarbete sker i utbildningen säkerställs genom ett programråd. Det finns fungerande processer på programnivå för kursutvärdering och återkoppling till programråd, institutioner och lärare. Men för bedömargruppen är det oklart hur lärosätet genomför åtgärder och återkopplar resultat av genomförda åtgärder till studenterna och relevanta intressenter för svenskläroarbilden. Lärosätet gör helkursutvärderingar i enlighet med lärosätets riktlinjer, men på grund av en låg svarsfrekvens ger de inte den förväntade informationen. Kommande kursvärderingar kommer därför att inledas med en diskussion om kursmomenten, följd av en skriftlig utvärdering. Utvärderingar på delkursnivå ger mer omfattande information, och leder till att man identifierar fler utvecklingsområden. Man har idag stort fokus på att utveckla nya UVK-kurser och ger exempel på utvecklingsarbete som pågår. Utifrån självvärderingen och intervjuerna är bedömargruppens slutsats att det idag finns brist på samverkan mellan UVK, ämnesdidaktik och VFU som behöver uppmärksamhet så fort som det akuta utvecklingsarbetet inom UVK är avslutat.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Examinationsresultat följs upp och för de studenter som är i behov av det sätts olika stödjande åtgärder in. En del studenter avbryter sin utbildning tidigt, ofta efter de två första delkurserna. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att undersöka orsakerna till dessa avbrott.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Studentperspektiv vara inte tillfredsställande.

Lärosätet uppfyller inte studentperspektivet på ett tillfredsställande sätt. Studenterna finns som väntat representerade i råd och styrelser. Det finns studeranderepresentation när det gäller att fastställa kursplaner/litteraturlistor och lärosätet genomföra olika typer av kursvärderingar, både inom och efter kurser. Dock anser bedömargruppen att lärosätet bör arbeta säkerställa studenternas engagemang och höja svarsfrekvensen kursenkäterna. Bedömargruppen har inte genom underlagen kunnat fastslå att återkoppling sker till studenterna eller att de får medverka i kursutveckling. Studenterna har formella möjligheter att påverka men ett forum där studenterna kan påverka svenskläroarbilden specifikt vore önskvärt. Lärosätet beaktar dock de synpunkter på framtida kurser som studenterna framför i kursutvärderingar. Bedömargruppen anser att det vore rimligt att studentperspektivet beaktades mer speciellt i uppbyggnadsskedet av svenskläroarbilden, och att man i högre grad beaktar studentperspektivet i de svenskkurser som redan ges. Processerna för hur studenternas medverkan i kursutveckling säkerställs överlag, bör utvecklas.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan vara tillfredsställande.

När det gäller arbetsliv och samverkan har lärosätet idag samverkansytor som ger förutsättningar för att utveckla aktiviteter och strategier för att säkerställa att utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och relevant för yrkeslivet. Samverkan sker med övriga läroarbilden, Lärosäten Syd och i internationella nätverk, liksom med yrkesverksamma lärare

genom föreläsningar för studenter, gemensamma seminarier och workshoppar. Ämnesstudierna kopplas till skolans verksamhet och till läroplaner, och exempelvis kurser i sociolingvistik behandlar frågor om etnicitet, genus och klass, vilket är viktigt med tanke på de heterogena klassrum som studenterna kommer att möta. Dessutom samarbetar man med bibliotek. Bedömggruppen vill dock betona att perspektivet är viktigt att hålla levande både i utbildningen i stort och i ämnena.

Utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

I självvärderingens beskrivning framkommer att utbildningen startade 2016, varför endast en liten del av utbildningen har genomförts när denna utvärdering genomförs. De tre omgångar som antagits hittills består av i genomsnitt cirka 70 studenter per årskull.

Lärartabellen har inte fyllts i enligt instruktionerna när det gäller procentsatser. Vid intervjuerna angavs orsaken vara att man på lärosätet ser forskning som en del av undervisningen. Detta sätt att räkna har dock inte använts konsekvent på alla lärare i tabellen. Det är inte heller tydligt i lärartabellen vilka lärare som undervisar på de två modellerna av utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) som Lund ansvarar för. Vid intervjuerna förtydligades att "gemensamma lärare med övrig ÄLU vid LU" inte är verksamma som lärare i båda UVK-modellerna.

I lärartabellen framkommer att tre av de fyra universitetslektorer som står för huvuddelen av undervisningen i kurserna inom verksamhetsförlagd utbildning (VFU) har en tidsbegränsad anställning. Därtill finns en tillsvidareanställd adjunkt som undervisar mycket inom utbildningens UVK. Utöver det undervisar en professor, en universitetslektor och tre doktorander. Professorns insats enligt självvärderingen rör huvudsakligen tid för studenternas examensarbeten och omfattar 5 procent. Att en så hög andel undervisningen bedrivs av lärare med tidsbegränsad anställning är inte bra för det långsiktiga utvecklingsarbetet, menar bedömggruppen. Bedömggruppen anser att det är avgörande för utbildningens kvalitet och för säkerställandet av genomförandet på både kort och lång sikt att det finns tillsvidareanställd personal. Lärosätet planerar att rekrytera ytterligare en heltidsanställd universitetslektor som ska ha ett övergripande ansvar för VFU, men vid tiden för intervjuerna hade denna rekrytering ännu inte genomförts.

I självvärderingen framkommer att samtliga UVK- lärare har genomgått högskolepedagogisk utbildning. Flera av de personer som undervisar mycket på programmet har lärarexamen. Lärosätet planerar att anställa ytterligare en halvtidsadjunkt, vilket innebär att lärosätet får in ytterligare professionskompetens.

Det faktum att lärosätet genomfört endast några få kurser i UVK inom nuvarande struktur gör att bedömggruppen endast kan bedöma om förutsättningarna finns men inte i vilken grad det faktiskt

realiseras. Bedömargruppen bedömer att antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens har möjligheter att bli adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt, allt eftersom de senare åren i utbildningens läggs till och genomförs. Det är nu viktigt att lärosätet säkerställa att dessa rekryteringar blir genomförda och lyckosamma.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

I självvärderingen anges att lärosätet, sedan de fick examenstillståndet 2011, har byggt upp en forskningsmiljö. Två professorer har anställts tillsammans med totalt 17 doktorander inom ämnesdidaktik, allmäntdidaktik, utbildningshistoria och utbildningssociologi. Det ser bedömargruppen som positivt då dessa forskares verksamhetsfält knyter an till utbildningens ämnen. Lärarlaget har även skrivit en antologi för lärarutbildare, vilket för bedömargruppen indikerar att det finns en aktiv vetenskaplig forskningsmiljö med tydlig anknytning till ämneslärarutbildningen vid lärosätet.

Doktoranderna och professorerna som medverkar i utbildningen har enligt lärartabellen mycket forskningstid. Lektorerna har däremot endast 10 procent forskningstid vilket bedömargruppen anser vara i underkant, då det är näst intill omöjligt bedriva fungerande forskning på så liten andel av heltid. Lektorerna har 20 procent av sin tid för forskning vilket för dem som arbetar 50 procent innebär 10 procent forskningstid. Bedömargruppen ser utmaningar i att lyckas bedriva forskning på denna begränsade tid. Vid intervjun framkom att dessa lärare kan ingå i projekt tillsammans med andra forskare, vilket knappt övertygade bedömargruppen om att lärosätet ger lektorerna en godtagbar möjlighet till forskning.

Enligt självvärderingen bedriver lärarna forskning inom relevanta områden vilket lärosätet menar säkerställer att forskningen kommer studenterna till del. Hur detta sker har inte framkommit tydligt för bedömargruppen, varken i självvärdering eller vid intervjuerna. Då institutionen för utbildningsvetenskap har skickat in en ansökan till universitetsledningen för finansiering av uppbyggnaden kring praktisk forskning som involverar studenterna, finns enligt bedömargruppens bedömning ytterligare möjligheter för studenterna, att när de nu kommer upp i de senare åren av utbildningen, ta del av forskning. Det är av stor vikt att lärosätet genomför de planerade insatserna för att säkra studenternas delaktighet.

Flera av de personer som undervisar mycket på programmet har lärarexamen, vilket bedömargruppen ser som en styrka. Den planerade rekryteringen av ytterligare en halvtidsadjunkt, vilket innebär att lärosätet får in ytterligare professionskompetens. Att bygga upp en nära samverkan med VFU-skolorna för att tillsammans med dem utveckla studenternas professionskompetens är möjligt redan nu eftersom som den första VFU-kursen har genomförts, varför bedömargruppen anser att lärosätet måste agera snarast för att säkra god samverkan.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen*

I självvärderingen framhålls att vetenskapsteori och metodval berörs i princip i alla kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK). Detta inleds i första kursen med att frågor om vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet och relationen däremellan behandlas. Den kurs där vetenskapsteori och metodval har störst fokus är UVK-kurs 8 (termin 9) som planeras förbereda studenterna inför skrivandet av det självständiga arbetet. I kursen ingår olika examinerande gruppmoment där studenterna exempelvis ska utforma enkätfrågor och intervjuguider utifrån fallbeskrivningar. I en hemtentamen ställs frågor om vetenskapsteoretiska inriktningar, kvalitativ och kvantitativ metod. Examinationen i kurserna kan vara i form av seminarium, individuell skriftlig essä eller individuell hemtentamen enligt självvärderingen. Bedömargruppen anser att detta är tillfredställande men vill peka på att det finns behov att också explicit inkludera undervisning om välkända analysmetoder. Eftersom UVK-kurs 8 ännu inte genomförts uppfattar bedömargruppen det som att självvärderingens beskrivningar utgår från den kurs som genomförts i samarbete med Högskolan i Kristianstad, och att Lunds universitets planerade kurser har liknande innehåll och genomförande. Vid intervjuerna framkommer att lärosätet ser det som ett stort arbete att skapa en röd tråd genom kurserna och att det är en utmaning att forskningsmetodik och vetenskapsteorin ligger i UVKn men att examensarbetet skrivs i ämnena.

Relationen mellan vetenskap och beprövad erfarenhet ingår i kursen Utvärdering och utvecklingsarbete (UVK 7). Inte heller denna kurs är genomförd men lärosätet ska enligt självvärderingen utveckla kursen som gavs i samarbete med Högskolan i Kristianstad vilken framstår som rimlig för ändamålet enligt bedömargruppen.

Bedömargruppen anser att utbildningen kommer att möjliggöra genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställa genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Enligt självvärderingen finns en planerad progression där en första grund för detta mål läggs i UVK 1, där studenterna utifrån sina egna erfarenheter ska reflektera över kunskapssyn och inläringssyn. Vidare anges att tanken är att forskningen successivt skall ges allt större plats i UVK-kurserna. I UVK-kurs 7 planerar lärosätet att behandla förändringsarbete utifrån ett forskningsbaserat arbetssätt för att utveckla yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen. Detta framstår som rimligt för

bedömggruppen men gruppen anser att lärosätet snarast behöver utveckla mer konkreta planer för hur denna fokusering skall realiseras.

En ambition är att kursinnehåll generellt relateras till egna och andras erfarenheter av VFU och yrkesverksamhet, något som lärosätet vill utveckla ytterligare. Bedömggruppen anser att det är viktigt att lärosätet säkerställer att dessa planer och ambitioner blir verklighet när kurserna ges.

Bedömggruppen gör bedömningen att utbildningen kommer att möjliggöra genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställa genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

I självvärderingen lyfter lärosätet upp UVK-kurser vars innehåll leder fram mot detta mål. Exempelvis behandlas enligt självvärderingen didaktik i kursen UVK 3, *Undervisningsämnen; mål, innehåll och arbetsätt*, där studenten ska kunna planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisningen genom ämnesdidaktiska, didaktiska och metodiska överväganden. I UVK-kurs 5, *Bedömning av kunskaper och betygsättning*, är syftet att aktualisera studentens ämnes-, ämnesdidaktiska och didaktiska kunskaper. Även de kommande kurserna UVK 7 och UVK 8 planeras att inkludera didaktiska kunskaper genom litteratur och genom att studenterna skall planera och utvärdera ett didaktiskt utvecklingsprojekt. När det gäller metodik ser lärosätet att det med fördel hanteras av personer med ämneskompetens inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier.

Examination som lärosätet beskriver genomförs inom den verksamhetsförlagda utbildning (VFU) som ingår i kursen UVK 3, där studenten ska koppla didaktiken till sin praktik. Detta examineras genom seminarier och uppgifter inom VFU. Bedömggruppen ser det som en svaghet att inte studentens praktiska förmåga att tillämpa didaktiken ingår som en del i examinationen för detta mål.

Via självvärderingen framträdde en bild av att det är liten samordning mellan UVK-kurserna och ämnesdidaktikkurserna när det till exempel gäller didaktik- och metodikinslagen i utbildningen. Denna bild förstärktes under intervjuerna. Bedömggruppen rekommenderar att lärosätet ser över samordningen mellan UVK och ämnes- samt ämnesdidaktiska studier liksom samordningen mellan UVK-kurser och VFU.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Lärosätet pekar i självvärderingen ut UVK 3, UVK 5 och UVK 7 som behandlar att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning. Vidare anges i självvärderingen att kursen UVK 4 behandlar innehåll som ska utveckla studenternas förmåga att kunna möta varje elevs behov.

Kursen inkluderar specialpedagogik, språk, funktionsvariation, diagnoser med mera. De beskrivningar som ges av utbildningens inslag saknar konkretion. Man anger teman som ska inkluderas men det ges inga exempel på vad man gör eller ska göra. Bedömargruppen anser att en förklaring till detta är att samtliga UVK-kurserna ännu inte genomförts vid skrivandet av självvärderingen.

Mer allvarligt ser bedömargruppen på att det inte finns tillräcklig evidens för att lärosätet genom examination säkerställer studenternas förmåga att planera, genomföra och utveckla undervisning. Bedömargruppen anser att det är anmärkningsvärt att lärosätet inte ger exempel på praktiska inslag i kommande VFU för att i större omfattning för att kunna säkerställa måluppfyllelse. VFU nämns i samband med en examinationsuppgift inom UVK 3. VFU bör enligt bedömargruppen spela en avgörande stor roll för att studenterna skall utvecklar och visa förmågan att planera och genomföra undervisning. Därför bör det inom de planerade VFU-kurserna ingå examinerande moment för att säkerställa progressionen mot detta mål, tillsammans med ämnesdidaktiska och allmäändidaktiska examinationer inom ämnesdidaktiska- och UVK-kurser. Förmågan behöver examineras i klassrumspraktiken och inte bara genom inlämningsuppgifter och seminarier. För bedömargruppen framträder en bild av en utbildning som skulle gynnas av större samordning och tydligare progression mellan utbildningens olika delar för att säkerställa måluppfyllelse. Bedömargruppen anser att lärosätet behöver åtgärda detta, och att de planer som beskrivits inte är tillräckliga för att bedömargruppen ska kunna anse att måluppfyllelse säkerställs.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Enligt självvärderingen berörs målet återkommande i UVK-kurserna, exempelvis i skolans demokrati- och värdegrundsuppdrag i UVK 1 som också examineras genom en uppgift. UVK 4 som genomförts i samverkan med Högskolan i Kristianstad, behandlar värdegrund, mänskliga rättigheter, internationella fördrag och konventioner samt skolans ansvar att ge elever det stöd de behöver. Enligt självvärderingen berörs etiska aspekter i flera av UVK-kurserna. Forskningsetik är planerad att tas upp i den avslutande UVK-kursen.

I självvärderingen anges att i kursen UVK 1 inkluderas aspekter som rör hållbar utveckling, exempelvis behandlas Agenda 30 kopplad till skolans roll. Dock finns inte detta ännu med i kursplanen enligt självvärderingen. Lärosätet skriver i självvärderingen att man i pågående revideringen av UVK-kurser kommer att diskuteras möjligheten att arbeta fram mer fördjupande och undervisningsrelaterande kursmoment med avseende på ämnesrelevanta perspektiv på hållbar utveckling för lärarstudenterna. Bland annat har man planer finns att inleda samarbete med forskare inom området för att utveckla hållbarhetsområdet i lärarutbildningen.

Vid intervjun framkom att hållbar utveckling ännu inte tagits med kursplanen för UVK 4 vilket enligt bedömargruppen är ett oroande tecken. Bedömargruppen gör bedömningen att lärosätet har

relevanta inslag om hållbar utveckling men att lärosätet måste säkerställa långsiktig kvalitet på dessa inslag genom att föra in dem i kursplanerna och utveckla progressionen kring hållbar utveckling.

Bedömggruppen anser att lärosätet visat på tillräckligt konkreta planer för att utbildningen kommer att möjliggöra genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställa genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Jämställdhetsperspektivet berörs enligt självvärderingen i flera UVK-kurser, som en återkommande tematik. Enligt lärosätet tränas studenternas förmåga att beakta, kommunicera och förankra perspektivet och att skapa förebildande strukturer. Man beskriver att studenterna i samband med VFU inventerar kurslitteratur och material, varierar undervisningen och ser över examinationsformerna ur ett jämställdhetsperspektiv. Vidare anger lärosätet att maktrelationer och normer behandlas i undervisningen i till exempel UVK 4, 6 och 7 och i examinationen. Som utvecklingsområden pekar lärosätet ut kompetensutveckling och beredskap att i utbildningen ta in relevanta diskussioner som förs i skolan.

När det gäller genomförande anges i självvärderingen att kurslitteratur, annat material och undervisningen i stort analyserats ur ett jämställdhetsperspektiv för att därigenom ge studenterna exempel på undervisning som främjar jämställdhet, till exempel genom exempel i undervisningen som alla kan relatera till. Enligt lärartabellen undervisas studenterna av kvinnor och män i liknande omfattning vilket bidrar till bilden att lärosätets beaktar jämställdhet i utbildningens genomförande. Som utvecklingsområden pekar lärosätet på behov av kompetensutveckling och ökad beredskap att i utbildningen ta in relevanta diskussioner som förs i skolan.

De tankar om jämställdhet och beskrivningar av dess värde i lärarutbildning som beskrivs ingående i självvärderingen är övertygande. Bedömggruppen anser dock att en större konkretion och exempel på undervisningsaktiviteter och examinationsinslag hade varit önskvärt. Till exempel borde lärosätet återgett resultatet av de inventeringar av kurslitteraturen som lärarna på utbildningen genomfört och vilket utvecklingsarbete som det lett till.

Även om de nämnda kurserna ännu inte genomförts inom utbildningen vill bedömggruppen framhålla att lärosätet omgående behöver forma konkret kursmål med tillhörande examination som skapar en progression mellan kurserna för att förbereda studenterna inför att förankra ett jämställdhetsperspektiv i sin pedagogiska verksamhet. Man behöver också arbeta för att beakta de analyser av kurslitteratur och undervisning som man genomför för att utveckla utbildningen i strävan mot ett jämställt genomförande av utbildningen.

Bedömggruppen anser att lärosätet har förutsättningar att säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv kommer att beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Det finns ett programråd med övergripande ansvar för utbildningen. Enligt självvärderingen hanterar de en inventering av omfattningen av ämnesdidaktik i de olika ämneskurserna. De arbetar även med att bygga upp kontinuerliga avstämningar mellan utbildningens ämnes- och ämnesdidaktiska studier, UVK och VFU. I självvärderingen anger lärosätet att programrådet inkluderar representanter från utbildningens samtliga delar. Vid intervjuerna framkommer för bedömargruppen att detta inte betyder att alla ämnen är representerade, vilket bedömargruppen anser olyckligt.

I självvärderingen beskrivs att det efter varje avslutad kurs genomförs digitala kursutvärderingar där studenterna får besvara frågor kring exempelvis lärandemålen, deras egen insats och examinationsuppgifter. Efter att under en kortare period haft svagheter i rutinerna genomför lärosätet alltid kursutvärderingar där studenterna anonymt får framföra sina åsikter om kursen. I självvärderingen anger lärosätet att de vill arbeta med att höja svarsfrekvensen och få studenterna mer involverade och de anger kursutvärderingarna som exempel på utvecklingsområden. Möjlighet till fritextsvar ges också och utfallet redovisas i form av en rapport som skickas till kursansvarig lärare och utbildningens utbildningschef. I självvärderingen exemplifierar lärosätet med konkreta förändringar som gjorts utifrån kritik på tidigare kurser som givits tillsammans med Högskolan i Kristianstad. Lärarutbildningen ingår också i årliga kvalitetsdialoger på fakultetsnivå för att identifiera styrkor och utvecklingsområden i mer allmänna drag men att även inrikta sig på ett särskilt tema.

Utbildningen befinner sig i en uppbyggnadsfas. Detta återspeglas i självvärderingen där det framstår som att lärosätet lägger mycket fokus på utveckling av den nya sekvensen av UVK-kurser, och på introduktionsveckan. Det konkreta exempel på utvecklingsarbete som gavs i självvärderingen behandlade utvecklingen av UVK-kurserna, som delvis sker inom en högskolepedagogisk kurs. Bedömargruppen har förståelse för denna prioritering i denna fas av omstarten. Bedömargruppen anser dock att lärosätet inom kort behöver lägga större vikt på att säkerställa processer för kontinuerlig uppföljning och vidareutveckling och progression som också inkluderar de ämnesdidaktiska och ämnesinriktade kurserna. För bedömargruppen framstod som att samverkan mellan UVK och de ämnesdidaktiska inslagen i utbildningen var eftersatt och i behov av större fokus. Ytterligare en svaghet är avsaknad av evidens för att studenterna systematiskt får ta del av uppföljningarna, vilket vi återkommer till under studentperspektiv nedan.

Sammantaget finner bedömargruppen att det finns systematisk uppföljning och strukturer för kvalitetsarbete även om detta senare behöver utvecklas för att också tydligare omfatta ämnesdidaktiken.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

I självvärderingen beskriver lärosätet att de gör en uppföljning av studenter som är i behov av stöd. Det innebär att en studieplan upprättas och de centrala i detta arbete är studievägledarna som, om så bedöms nödvändigt, hänvisar vidare till exempelvis studenthälsan. Lärosätet tillhandahåller också stöd för att studenterna ska kunna genomföra sina studier genom funktioner benämnda Studieverkstaden och Pedagogiskt stöd. Anpassad examination för dem som behöver det erbjuds

också. Genom bland annat introduktionsveckan och genom att erbjuda en bra utbildning försöker man skapa engagemang för studierna och undvika avhopp.

Även om utbildningen bara antagit tre studentkullar och det för bedömningen saknas statistik för genomströmning anser bedömaregruppen att lärosätet verkar aktivt för att studenten skall genomföra utbildningen inom planerad studietid. Bedömaregruppens slutsats är att lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges inte möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Lärosätet anger att det finns studentrepresentanter i exempelvis programråd och i institutionsstyrelsen. För bedömaregruppen är det oroande att inte studenternas roll har synliggjorts i andra sammanhang i denna självvärdering tex när man beskriver sammansättningen av programrådet under rubriken Uppföljning, åtgärder och återkoppling.

Vidare anser bedömaregruppen att det är viktigt att studentgrupper som fått möjlighet att svara på enkäter också får återkoppling. Att sådan återkoppling sker framkom varken i självvärderingen eller vid intervjuerna. Sådan återkoppling kan också leda till ökad motivation att svara på kursenkäter, menar bedömaregruppen. Vidare anser bedömaregruppen att det är väsentligt att studenternas involveras i kursutveckling.

Under rubriken Uppföljning, åtgärder och återkoppling framkommer att i nästa fas av den pågående revideringen av UVK-kurserna kommer studenterna att inkluderas. Processerna för hur studenternas medverkan i kursutveckling säkerställs överlag bör utvecklas, framhåller bedömaregruppen.

Bedömaregruppen med stöd av underlagen anser att lärosätet idag ej ger studenterna tillfredställande möjlighet att ta en aktiv roll i utvecklingen av utbildningen.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

I självvärderingen framkommer att det finns en extern representant i programrådet. Vid intervjuerna framkom att denna externa ledamot idag är en rektor genom vilken programrådet kan skicka frågor till ämneslärare. Lärosätet beskriver i självvärderingen att man har en stark samverkan med andra ämneslärarutbildningar inom Lärosäten Syd. Vidare anges att det sker samverkan med kommunerna genom ett regionalt samverkansråd. Detta bör enligt bedömaregruppen skapa förutsättningar för en yrkeslivet relevant utbildning.

Bra är att lärosätet, som beskrivet i självvärderingen, inser arbetslivets föränderlighet. Förberedelsen för detta läggs främst på samverkan med olika samhällsaktörer. Hur de konkreta aktiviteterna skall

se ut är inte klarlagt. Bedömggruppen anser också att dessa förberedelser för denna föränderlighet ska hanteras i samverkan med UVK-kursers innehåll.

Formuleringarna i självvärderingen beskriver i goda syften och möjligheter på ett övertygande sätt. För en fullgången utbildning hade bedömggruppen krävt konkret evidens för vad det leder till och hur det kommer studenterna till del. Men bedömggruppen ser återigen att en delförklaring till detta är att utbildningen är mitt i en uppstartsfas. Inte minst i uppstartsfasen är konkret samverkan med det omgivande samhället viktigt för att därigenom kunna forma en yrkesrelevant utbildning varför bedömggruppen uppmanar lärosätet i utvecklingsarbetet aktivt utnyttja de kontakter och samverkansytor man beskriver.

Bedömggruppen slutsats är därför att lärosätets har förutsättningar att säkerställa att utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Samlat omdöme utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömning med motivering: *Inte tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom utbildningsvetenskaplig kärna vägs samman med motsvarande bedömningar inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Ämneslärarutbildningen i Lund startade i egen regi 2016 efter att i flera år inom lärarutbildning ha samverkat med Högskolan i Kristianstad. När självvärderingen skrevs hade studenterna bara genomgått 2 av 5 år. Bedömggruppen tolkar detta som en av orsakerna till att självvärderingen i stor utsträckning består av svepande beskrivningar om vad som är viktigt och vad man har för ambitioner, snarare än vad man gör, hur det ser ut i realiteten och hur det påverkar studenterna.

När det gäller personal och vetenskaplig samt professionsinriktad och pedagogisk miljö är idag allt för stor andel av lärarna i UVK-kurserna tidsbegränsat anställda. Bedömggruppen utgår ifrån att lärosätet kommer att åtgärda det nu när utbildningens sista två år genomförs av den första studentkullen. Lärosätet har byggt upp forskningsmiljöer som lärarna ingår i. Många av dem har också ämneslärarexamen vilket bedömggruppen ser som ett steg mot en professionsinriktad miljö.

Det finns planer inom flera UVK-kurser som ska ge studenterna fördjupade kunskaper om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt utveckla förmågan att kritiskt och systematiskt tillvara egna och andras erfarenheter. Den planen ser bedömggruppen som nödvändig för att utbildningen ska säkerställa möjligheten till studenternas måluppfyllelse.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Vetenskapsteori och metodval berörs i princip i alla kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK). Bedömggruppen anser att detta är tillfredsställande men vill peka på att det finns behov att också explicit inkludera undervisning om välkända analysmetoder. Eftersom UVK-kurs 8 ännu inte genomförts uppfattar bedömggruppen det som att självvärderingens beskrivningar utgår från den kurs som genomförts i samarbete med Högskolan i Kristianstad, och att Lunds universitets planerade kurser har liknande innehåll och genomförande. Relationen mellan

vetenskap och beprövad erfarenhet ingår i kursen Utvärdering och utvecklingsarbete (UVK 7). Inte heller denna kurs är genomförd men lärosätet ska enligt självvärderingen utveckla kursen som gavs i samarbete med Högskolan i Kristianstad vilken framstår som rimlig för ändamålet enligt bedömaregruppen.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Lärosätet har visat en progressionsplan med början i UVK 1 och framåt om hur detta mål ska uppfyllas och examineras. Detta framstår som rimligt för bedömaregruppen men gruppen anser att lärosätet snarast behöver utveckla mer konkreta planer för hur denna fokusering skall realiserars. En ambition är att kursinnehåll generellt relateras till egna och andras erfarenheter av VFU och yrkesverksamhet, något som lärosätet vill utveckla ytterligare. Bedömaregruppen anser att det är viktigt att lärosätet säkerställer att dessa planer och ambitioner blir verklighet när kurserna ges. Bedömaregruppen gör bedömningen att UVK genom sin utformning och sitt genomförande kan skapa förutsättningar för måluppfyllelse samt säkerställa den genom examination.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Lärosätet behandlar och planerar att behandla didaktik i kursen UVK 3, Undervisningsämnena; mål, innehåll och arbetssätt, i UVK-kurs 5, Bedömning av kunskaper och betygsättning, och i de kommande kurserna UVK 7 och UVK 8 där studenterna ska planera och utvärdera ett didaktiskt utvecklingsprojekt. När det gäller metodik ser lärosätet att det med fördel hanteras av personer med ämneskompetens inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Examination sker genom seminarier kopplade till uppgifter inom VFU där studenten ska koppla didaktiken till sin praktik. Bedömaregruppen ser det som en svaghet att inte studentens praktiska förmåga att tillämpa didaktik ingår som en del i examinationen för detta mål. I underlagen framträdde en bild av att det är liten samordning mellan UVK-kurserna och ämnesdidaktikkurserna när det till exempel gäller didaktik- och metodikinslagen i utbildningen. Bedömaregruppen rekommenderar att lärosätet ser över samordningen mellan UVK och ämnes- samt ämnesdidaktiska studier liksom samordningen mellan UVK-kurser och VFU.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet för att stimulera varje elevs lärande är delvis uppfyllt. Lärosätet pekar i självvärderingen ut flera kurser inom UVK som behandlar att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning. De beskrivningar som ges av utbildningens inslag saknar dock konkretion och det ges inga exempel på vad man gör eller skall göra. Förklaring till detta är att samtliga UVK-kurserna ännu inte genomförts vid skrivandet av självvärderingen. Bedömaregruppen anser dock att lärosätet brister när det gäller att genom examination säkerställa studenternas förmåga att utveckla och genomföra undervisning, och anser att det är anmärkningsvärt att lärosätet inte inkluderar VFU i större omfattning för att säkerställa måluppfyllelse av detta mål. Bedömaregruppens bedömning att lärosätet behöver åtgärda detta, och att de planer som beskrivits inte är tillräckliga för att bedömningsgrunden ska kunna anses vara helt uppfyllt.

Målet om att bedöma utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling är uppfyllt. Lärosätet har visat att det finns planer för hur studenten skall utveckla förmåga att göra bedömningar utifrån relevanta målbeskrivningen. Hållbar utveckling finns ännu inte inskrivet i kursplanen och flera andra delar ingår i kurser som ännu inte givit inom utbildningen. Bedömaregruppen utgår ifrån att lärosätet uppfyller de ambitioner som angivits.

I självvärderingen beskrivs hur fler olika kurser kommer att beröra jämställdhetsperspektiv och bedömargruppen utgår återigen från att detta realiserar. Lärosätet anger vidare att kurslitteratur och examination granskas ur jämställdhetsperspektiv. Bedömargruppens bedömning är att lärosäte har förutsättningar att säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv i utbildningen.

Utbildningen kvalitetsarbete säkerställs genom ett programråd. Det finns fungerande processer för kursutvärdering och återkoppling till programråd, institutioner och lärare. Man har idag stort fokus på att utveckla nya UVK-kurser och ger exempel på utvecklingsarbete som pågår. Utifrån självvärderingen och intervjuerna är bedömargruppens slutsats att det idag finns brist på samverkan mellan UVK, ämnesdidaktik och VFU som behöver uppmärksamhet så fort som det akuta utvecklingsarbetet inom UVK är avslutat. Bedömargruppen anser att lärosätet verkar för att studenterna genomför utbildningen inom planerad tid.

När det gäller studentperspektiv anser bedömargruppen att det finns brister. Studenterna finns som väntat representerade i råd och styrelser. De har också möjlighet att svara på en anonym kursenkät. Dock anser bedömargruppen att lärosätet bör arbeta säkerställa studenternas engagemang och höja svarsfrekvensen kursenkäterna. Bedömargruppen har inte genom underlagen kunnat fastslå att återkoppling sker till studenterna eller att de får medverka i kursutveckling. Processerna för hur studenternas medverkan i kursutveckling säkerställs överlag bör utvecklas, framhåller bedömargruppen.

När det gäller arbetsliv och samverkan har lärosätet idag samverkansytor som ger förutsättningar för att utveckla aktiviteter och strategier för att säkerställa att den utbildningsvetenskapliga kärnan är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och relevant för yrkeslivet.

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är inte adekvat och står inte i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Bedömargruppen anser utifrån underlagen att antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga kompetens i ämnet svenska är adekvat, den professionsrelaterade kompetensen bedöms vara svagare och den svenskämnesdidaktiska kompetensen bedöms vara inte tillfredställande.

Den ämnesmässiga kompetensen är hög och representerar olika områden inom ämnet svenska. De flesta lärare som undervisar på utbildningen har doktors- eller docentkompetens, dessutom undervisar sex professorer. Vid intervjuerna framgår att det finns en balans mellan lärare i svenska språket och lärare i litteraturvetenskap. Nästan alla lärare är tillsvidareförordnade och har genomgått minst två högskolepedagogiska kurser med fokus på undervisning. Både lektorer och professorer har tid för forskning och kompetensutveckling.

Av de lärare som anges i lärartabellen har tre professorer och en doktorand lärarexamen i svenska. Dessa bedriver bland annat forskning som är relevant för undervisning i svenskämnet, och bedömggruppen utgår från att de kommer vara delaktiga i den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) när den blir aktuell. Inga adjungerade adjunkter tycks undervisa, men gymnasielärare ger föreläsningar för studenterna. Inga lärare är disputerade i ämnesdidaktik och av både självvärderingen och intervjuerna framgår att lärosätet har identifierat behov av att stärka ämnesdidaktiken på olika sätt. Lärosätet planerar bland annat att anställa en professor som har svenskämnes didaktiska kompetens, och ett projekt har lett till ett systematiskt arbete för tydligare didaktiska inslag i svenskkurserna. För att ytterligare stärka ämnesdidaktiken utvecklas även ett samarbete med gymnasielärare i svenska genom gemensamma fortbildningar och utbyten och en gemensam seminarierie. Av underlagen framgår inte om samarbetet också omfattar handledarutbildning. Ambitionen är, enligt självvärderingen, att utbildningen ska ha en tydlig förankring i dagens skolor. Bedömggruppen anser dock att detta inte är tillräckligt för att tillgodose de krav på ämnesdidaktisk kompetens som kan ställas på ämneslärarutbildningen. Bedömggruppen rekommenderar därför lärosätet att rekrytera disputerade med svenskämnesdidaktisk kompetens. Utöver detta är det positivt att man samverkar med skolor och knyter gymnasielärare i svenska till utbildningen.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Utifrån underlagen menar bedömggruppen att det finns en för utbildningen vetenskaplig miljö som bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Däremot bedöms den professionsinriktade miljön vara svagare, men bedömggruppen noterar att ambitioner finns att bygga upp denna del av utbildningsmiljön. Dock framstår organisationen kring utbildningens olika delar som oklar.

När självvärderingen skrevs hade svenskkurser om sammanlagt 45 högskolepoäng hunnit ges vid lärosätet. Miljön erbjuder både bredd och djup med ett stort kursutbud, många forskningsprojekt och seminarierier. Flera av forskarna bedriver forskning som är kopplad till skola och svenskämnet specifikt och deltar även i olika omfattning i utbildningen. Biblioteket erbjuder även en bred verksamhet med bland annat seminarier om till exempel sökning i databaser. Därigenom knyts forskning och utbildning samman, enligt bedömggruppen. Bedömggruppen ser bibliotekets delaktighet i ämneslärarutbildningen som ett positivt exempel på hur lärosätets olika kompetenser kan samverka för att skapa en god utbildningsmiljö. Under läsåret 2019/20 planerar man att införa en struktur för att i lärarutbildningen tillvarata även forskning som inte är specifikt ämnesdidaktiskt inriktad och därigenom ge tillgång till fortbildning för verksamma lärare och möten mellan ämneslärarstudenter och verksamma lärare. Bedömggruppen ser positivt på utvecklingen av en ämnesdidaktisk forskningsmiljö med bland annat en professor med svenskämnesdidaktisk kompetens, men bedömggruppen rekommenderar även att forskningen inom Språk- och litteraturcentrum används för att stärka den ämnesdidaktiska kompetensen.

Språk- och litteraturcentrum och Institutionen för utbildningsvetenskap, som samordnar lärarprogrammen och ansvarar för utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) och VFU, ligger geografiskt nära varandra, vilket framhålls som positivt för utbildningen. Men vare sig självvärderingen eller intervjuerna visar tydligt hur svenskämnet, svenskämnets didaktik, UVK och VFU relateras till

varandra eller hur organisationen ser ut. Bedömaregruppen understryker vikten av att lärosätet tydliggör ansvarsfördelningen för och gränserna mellan ämnen, ämnesdidaktik, UVK och VFU, liksom programmets struktur och organisation samt studievägledning som nu finns vid båda institutionerna. Bedömaregruppen anser därmed att utbildningsmiljön, med viss tveksamhet, är tillfredsställande. Lärosätet rekommenderas att skapa ett forum för samarbete för att utbildningen ska bilda en helhet för studenten.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl överblick över ämnesstudiernas huvudområde som fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.*

Samtliga kurser i ämneslärarutbildningen i svenska är utformade specifikt för lärarstudenter. Som en styrka framhåller lärosätet att programmets kurser fokuserar på de ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen och anknyter till ämnesplanen i svenska i LGY11/LGR11. Två kurser, *Retorik för lärare* och *Berättande i medier*, tillhör inte kärnan i svensk lärarutbildningen, men de lyfts fram i självvärderingen eftersom de berör bland annat demokratifrågor. Bedömaregruppen ser positivt på denna utveckling av kurserna i svenska eftersom kursutformningen medger att både ämneskunskaper, ämnesdidaktik och yrkesutövning beaktas kontinuerligt.

Innehållet i flera kurser i svenska språket och litteraturvetenskap beskrivs tydligt i självvärderingen. Däremot är redogörelsen för lärandemål, läraaktiviteter och examination av kurserna knapphändig. Bedömaregruppen gör trots det den sammantagna bedömningen att utbildningen har förutsättningar att ge studenterna goda ämneskunskaper, vilket bekräftas under intervjuerna. Ämnesstudiernas 90 högskolepoäng är indelade i fyra kurser, Svenska 1–4, vilka sammantaget ger studenterna ett brett kunnande. I den inledande kursen behandlas svenskämnets bredd – både svenska språket och litteraturvetenskapen – medan de följande kurserna erbjuder koncentrerade studier av olika delar av ämnet. Exempelvis introduceras en kärna med litteratur i den första kursen som sedan följs av *Litteraturhistorisk introduktion*, *Ungdomars läsning* och *Litteraturhistorisk fördjupning*. Av underlaget framgår att lärosätet eftersträvar en tydlig progression mellan programmets delkurser, vilket bedömaregruppen ser positivt på.

Enligt självvärderingen är utbildningen upplagd så att väsentligt fördjupade kunskaper säkerställs först i samband med det självständiga arbetet i slutet av utbildningen. Inga självständiga arbeten har ännu skrivits i ämnet, och därmed finns inget underlag för att bedöma om lärosätet säkerställer detta. Även delen av måluppfyllelsen som rör insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete har en tydlig koppling till det självständiga arbetet. Självvärderingen och intervjuerna visar att studenterna får fördjupningar genomgående under utbildningen genom att disputerade lärare som är aktiva forskare, ofta med professorskompetens, undervisar och fördjupar olika frågor. Som förberedelse inför den fördjupning som examensarbetet ska innebära ingår vetenskapliga artiklar i kurslitteraturen under de tidigare delarna av utbildningen. För att handleda studenterna i skrivandet krävs doktorexamen och för examination docent- eller professorskompetens. Man strävar efter att studenten ska få en handledare som är specialiserad inom området, vilket enligt lärosätet ökar sannolikheten för att fördjupning nås. I planerna ingår att studenten ska få individuell handledning men att också grupphandledning ska erbjudas. Eftersom det finns planer för hur kunskaperna säkerställs i slutet av

utbildningen anser bedömagruppen att studenterna med stor sannolikhet kommer att nå fördjupade kunskaper och få insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

Som ett gott exempel vill bedömagruppen framhålla att betygskriterier för studentens egen skriftfärdighet anges under hela utbildningen och att omfattande skrivuppgifter förekommer i många av kurserna, till exempel i form av hemtentamen.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visar kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

I självvärderingen anges att detta examensmål främst behandlas i kurser inom UVK, där bland annat kvantitativa och kvalitativa metoder tas upp redan i den första UVK-kursen. Även kopplingen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet behandlas i flera UVK-kurser. I lärosätets redogörelse av kurser inom UVK noterar bedömagruppen att kopplingen till svenskämnet inte nämns för detta examensmål. Dock framgår att lärosätet avser att stärka samordningen mellan företrädare för UVK och ämnesföreträdarna. Bedömagruppen ser det som ett viktigt utvecklingsområde eftersom det ämnesspecifika för området teori och metod måste beaktas och behandlas av ämnesspecialister.

Av intervjuerna framgår det att studenterna förbereds inför det självständiga arbetet i olika svenskurser. Exempelvis tas teori och metod upp tidigt i utbildningen, och de får läsa vetenskapliga artiklar. Det framgår dock inte hur dessa artiklar behandlas och huruvida ämnesspecifika metoder berörs. Också kursen *Uppsats i svenska med didaktisk inriktning* kommer, enligt självvärderingen, att tillgodose detta mål. Lärosätet planerar för utformningen av handledningen och för mitterminsseminarier i examensarbetskursen. Där deltar en examiner som kan ge indikationer på vad studenten behöver arbeta med. I samband med handledning och seminarier får studenterna förutsättningar för att behandla områden som är relevanta för detta examensmål, menar bedömagruppen. Kursplanerna är specifika för självständigt arbete i svenska.

Bedömagruppen ser positivt på förberedelserna inför kursen i det självständiga arbetet men betonar vikten av samarbete med UVK om ansvar, innehåll och gränser. Självvärderingen visar inte hur relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, och dess betydelse för yrkesutövningen, kommer att beaktas i utbildningen. Vid intervjuerna ställdes frågor om detta, men det är fortfarande otydligt för bedömagruppen hur denna del av målet uppfylls vilket gör att det är ett utvecklingsområde.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

I självvärderingen menar lärosätet att målet behandlas inom UVK. Det framgår dock inte för bedömagruppen hur svenskämnet omhändertas inom UVK. Vid intervjuerna frågade bedömagruppen hur lärosätet arbetar för att säkerställa att studenterna uppnår målet, men det är

fortfarande oklart för bedömargruppen hur lärosätet arbetar med målet i utbildningen. Av självvärderingen framgår att UVK omfattar flera svenskämnesdidaktiska inslag, men under intervjuerna framkom det att lärare från svenskämnet inte är involverade. Av intervjuerna framgår också att inget samarbete finns mellan ämnen och UVK angående det ibland ämnesanknutna innehållet eller de ämnesdidaktiska inslagen i UVK-kurser, även om svenskämnet är representerat i programrådet. Därigenom finns en risk för att innehållet i ämnesdidaktiken i svenska blir ottydligt för studenterna eftersom flera parter är involverade utan att ha kontakt eller samarbete med varandra. Dessutom äventyras anknytningen den svenskämnesdidaktiska forskningen i vissa delar. Ytterligare en konsekvens blir att ämne och ämnesdidaktik delvis skiljs åt, vilket enligt bedömargruppen inte är att rekommendera.

Ett genomgående drag i utbildningen, med koppling till VFU, är att de teoretiska studierna konkretiseras i undervisningssituationer som omfattar både planering, genomförande och utvärdering. Dessa situationer värderas och granskas kritiskt, och studenterna reflekterar också kring dem. Därigenom relateras forskning till yrkesverksamhet och kunskapsutveckling. Det finns inga självständiga arbeten som kan utgöra underlag för bedömningen, men i planerade seminarier och vid handledning av självständigt arbete får studenten tillfällen att visa förmågor med anknytning till detta mål.

Sammantaget ser bedömargruppen en brist i måluppfyllelsen med avseende på oklarheterna angående ämnesdidaktikens relation till UVK. I självvärderingen anges att målet behandlas i UVK, men under intervjuerna sades att svenskämnet har hand om ämnesdidaktiken. Det blir därmed ottydligt hur svenskläroarbetsutbildningens olika delar kopplas samman, särskilt litteraturredaktik med litteraturvetenskap och språkdidaktik med språkvetenskap. Därmed blir progressionen ottydlig, och bedömargruppen anser inte att måluppfyllelsen säkerställs. Bedömargruppen rekommenderar därmed att lärosätet för svenskläroarbetsutbildningen förtydligar och säkerställer måluppfyllelse genom att se över lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationer i tillämpliga kurser. Bedömargruppen understryker vikten av att lärosätet säkerställer att den specialiserade kompetensen också står för undervisningen i ämnesläroarbetsprogrammets respektive del.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Examensmålet berörs delvis inom UVK men kompletteras med uppgifter som gäller specifikt svenskämnet och som bedömargruppen anser ökar sannolikheten för att examensmålet uppfylls när utbildningen är helt utvecklad. Stora delar av kurslitteraturen återspeglar svenskämnesdidaktiska perspektiv. Varje termin gör lärosätet också en avvägning mellan ämneskunskaper och ämnesdidaktik i samband med att man hanterar kurslitteraturlistor. En bärande tanke i utformningen av svenskurserna är att inkludera metodiska inslag genom att låta studenterna möta situationer som kan överföras till en tänkt undervisningssituation och utgöra underlag för ämnesdidaktisk reflektion. Lärosätet ger exempel på innehåll, såsom kritik på analytisk grund och respons, och examination, till exempel i form av skriftlig litteraturanalys, elevtextanalys och textutvecklande respons till eleven. Detta sätt att relatera de teoretiska studierna till konkret undervisningssituation är enligt bedömargruppen ett positivt exempel på hur studenten kan förberedas för sin VFU. Ingen VFU har ännu genomförts, men enligt intervjuerna planerar lärosätet för att de svenskämnesdidaktiker som

kommer att undervisa också gör VFU-besök och i praktiken bedömer, medan lärare inom UVK formellt examinerar, enligt uppgifter i intervjuer. Bedömagruppen uppfattar osäkerhet om ansvarsfördelningen avseende VFU och vill peka på vikten av att tydliggöra var ansvaret för VFU ligger.

I underlaget anges flera utvecklingsområden, bland annat att fördjupa samarbetet med UVK angående gränsen mellan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik. Ett annat är att i svenskkurserna utveckla samverkan med främst gymnasieskolor, exempelvis i form av seminarier. Ytterligare ett är att skapa en tydlig progression i utbildningen även för ämnesdidaktik och metod eftersom ämneskunskaperna hittills haft störst fokus. Bedömagruppen ser positivt på att dessa utvecklingsområden identifieras och delar lärosätets uppfattning att de är angelägna.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Enligt självvärderingen omhändertar lärosätet examensmålet huvudsakligen inom UVK, men det ges även ämnesrelaterade exempel som medför att målet med sannolikhet uppfylls när utbildningen är fullt utbyggd. Bedömagruppen vill i sammanhanget framhålla vikten av att examensmålet tydligt knyts till ämnet svenska och ämnesdidaktik och inte i första hand till UVK-kurser med ett allmänt didaktiskt innehåll.

I flera svenskkurser ingår moment där studenterna planerar och genomför undervisning i anslutning till ett specifikt ämnesinnehåll. Lärosätet ger exempel på undervisningsupplägg som omfattar både planering, genomförande och utvärdering, vilka värderas och kommer andra studenter till del. Exempelvis får studenter ge respons på varandras texter för att i ett senare skede, med beaktande av de egna erfarenheterna av respons, göra en textanalys på en autentisk elevtext och därefter ge respons till eleven. Detta, menar bedömagruppen, berör ett centralt område i svensklärares yrkesutövning eftersom det krävs att responsgivaren har stor kunskap om hur responsen kan utformas och hur den individuella elevens skrivande kan stimuleras för att hen ska känna fortsatt lust att skriva. Frågor av betydelse för varje elevs lärande berörs också inom kurser i sociolingvistik. Bedömagruppen anser att detta är goda exempel på hur ämneskurser och ämnesdidaktik kan vävas samman i utbildningen.

Ingen VFU har ännu genomförts och denna del av utbildningen är, enligt intervjuerna, under utveckling. Svenskämnesdidaktiker ska göra VFU-besök, men hur ansvaret för dessa och andra delar av VFU:n ska fördelas mellan ämnen och UVK är ännu inte klart. Som ett utvecklingsområde anger lärosätet att moment i delkurser ska få tydligare koppling till VFU-perioder, både som förberedelse inför VFU och som uppföljning efteråt. Bedömagruppen ser positivt på att ämnesdidaktiker kommer att genomföra VFU-besöken så att ämnesperspektivet beaktas, liksom på strävan att koppla teoretiska studier till VFU:n. Ytterligare ett utvecklingsområde som anges är att i enstaka moment samverka med lärare från skolor, till exempel när man diskuterar lektionsplaneringar. Bedömagruppen menar att det är betydelsefullt att lärosätet identifierar dessa utvecklingsområden som är viktiga för ämneslärarutbildningen i svenska. Den första VFU-perioden ligger först i termin sex och det är därför angeläget att studierna under de föregående terminerna

inkluderar ämnes- och ämnesdidaktiska moment som kan kopplas till VFU liksom möjligheter att träffa verksamma lärare.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras inte i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

I självvärderingen skrivs inget specifikt om svenskämnet när det gäller jämställdhetsperspektivets integrering i utbildningen. Man anger att svenskämnet har stora möjligheter att behandla jämställdhets- och värdegrundsfrågor i olika kurser med anknytning till språk, litteratur och medier, men kanske framför allt i kursen Språksociologi. Lärosätet redogör dock inte för hur jämställdhetsperspektivet behandlas i dessa kurser, och man anger inga lärandemål, läraaktiviteter eller former för examination. Bedömargruppen ser till de kurser som hittills hunnit ges i svenskläroarutbildningen vid lärosätet och menar att det borde ha varit möjligt att närmare kommentera hur jämställdhetsperspektivet beaktas i dem. Under intervjuerna sägs dock att perspektivet behandlas löpande i utbildningen och att man exempelvis reflekterar kring hur män och kvinnor lyfts fram i olika kurser. Att lärandemål inte redovisas inom svenska kan, enligt bedömargruppen, tyda på att perspektivet inte fått tillräcklig uppmärksamhet. Lärosätet påpekar att problem kan uppstå om vikarier undervisar. Bedömargruppen vill här betona vikten av att jämställdhetsperspektivet synliggörs i kursplanerna för att det inte ska bli beroende av vilken lärare som har kursen.

Bedömargruppen uppfattar att lärosätet är medvetna om jämställdhetsperspektivet, men att systematiken i hur perspektivet behandlas inom svenska kan stärkas. Bedömargruppen uppmanar lärosätet att ytterligare uppmärksamma jämställdhetsperspektivet i detta avseende.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.*

I svenskläroarutbildningen görs helkursvärderingar i enlighet med lärosätets riktlinjer, men på grund av låg svarsfrekvens har de inte gett den önskade återkopplingen. Därför planerar man att vid kommande kursvärderingar ha en inledande diskussion om kursmomenten som sedan följs av en skriftlig utvärdering där studenten betonar vad som är viktigast att lyfta fram för olika områden. Utvärderingar på delkursnivå görs och ger mer omfattande kunskap om vilka områden som behöver utvecklas. Under intervjuerna angavs det att lärosätet beaktar studenternas synpunkter om framtida kurser, men i det samlade underlaget ges inga exempel på åtgärder till följd av uppföljningen. Varken självvärderingen eller intervjuerna klargjorde hur resultat och genomförda åtgärder återkopplas till intressenter.

Bedömargruppen ser positivt på de planerade åtgärderna för att höja svarsfrekvensen vid utvärderingarna inom svenskämnet, men saknar exempel på vidtagna åtgärder och på hur intressenterna får återkoppling.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Examinationsresultat följs upp och är särskilt viktiga under den första terminen med de inledande två delkurserna i svenska, i vilka många blir underkända. De studenter som avbryter sin utbildning gör det ofta efter första eller andra delkursen. I självvärderingen beskriver lärosätet att detta beror på att studenterna då får större kunskap om ämnets karaktär och inser att ämnet kanske inte passar, varvid de omvärderar ämnesvalet eller kanske yrkesvalet. Bedömggruppen menar att det också finns en annan tolkning, nämligen att studenterna kan uppleva kursen *Svenska språkets struktur* som en svår första kurs och att den blir en hög tröskel att ta sig över. Bedömggruppen rekommenderar lärosätet att undersöka varför studenterna väljer att avbryta sin utbildning och om en annan första kurs kanske skulle fungera bättre som introduktion till utbildningen.

För de studenter som är tveksamma har lärosätet satt in olika stödjande åtgärder: utökad lärartid i de inledande kurserna, mentorsverksamhet i form av "supplemental instruction" och samarbete med Studieverkstaden. Dessa åtgärder har ännu inte utvärderats, men bedömggruppen ser positivt på dem.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges inte möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

På programnivå ingår studenterna enligt självvärderingen i ämneslärarutbildningens programråd, ämneslärarutbildningens budgetgrupp, institutionsstyrelsen och ett utbildningsråd för lärarstudenter. De har alltså formella möjligheter till inflytande inom programmet, enligt bedömggruppen. Dessutom framgår det att det finns studeranderepresentation när lärosätet fastställer kursplaner och litteraturlistor i sektionsstyrelser. Studenterna kan lämna synpunkter på utbildningen i samband med olika typer av kursvärderingar, både inom och efter olika kurser.

Ämneslärarutbildningen vid lärosätet befinner sig i en uppbyggnadsfas och många kurser har ännu inte hunnit ges, men inom svenskämnet har lärosätet strävat efter en tydlig progression mellan delkurser i programmet. Enligt lärosätet tillhandhålls i början av utbildningen en översikt över vilka kurser som ingår/ska ingå, men det samlade underlaget tyder ändå på att kommunikationen kring detta kan utvecklas ytterligare. Studenterna har formella möjligheter att påverka men ett forum där studenterna kan påverka svenskämneslärarutbildningen specifikt vore önskvärt. Enligt bedömningsunderlaget beaktar lärosätet dock de synpunkter på framtida kurser som studenterna framför i kursutvärderingar.

Eftersom utbildningen befinner sig i ett uppbyggnadsskede anser bedömggruppen att det vore rimligt att involvera studenterna i utvecklingen av ämneslärarprogrammet, mer specifikt för ämnet svenska, i högre grad än vad som framgår av bedömggruppens samlade underlag. Likaså borde studentperspektivet beaktas i högre grad i de svenskkurser som redan ges.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är*

användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Bedömggruppen bedömer att utbildningen när den är helt utformad, sannolikt kommer att genomföras på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker också med det omgivande samhället.

I självvärderingen anges att samverkan sker med övriga lärarutbildningar, Lärosäten Syd, som är ett nätverk mellan lärosäten i Sydsverige, och i internationella nätverk. För svenskämnet specifikt samverkar man med yrkesverksamma lärare genom gemensamma seminarier och workshoppar. Detta samarbete är etablerat men ska utvecklas ytterligare. Yrkesverksamma lärare inbjuds även att vara delaktiga i utbildningen i svenska och möta studenterna. Vidare samarbetar lärosätet med bibliotek. Bedömggruppen anser dessa är exempel på relevant samverkan med det omgivande samhället och att det visar på goda möjligheter för studenter att möta arbetslivet.

Ingen VFU har ännu genomförts och denna del av utbildningen är, enligt intervjuerna, under utveckling. Ämnesdidaktiker ska också göra VFU-besök, vilket bedömggruppen betonar vikten av. Ytterligare ett utvecklingsområde som anges är att i enstaka moment samverka med lärare från skolor, till exempel när man diskuterar lektionsplaneringar. Den första VFU-perioden ligger först i termin sex, och enligt bedömggruppen är det därför angeläget att studierna under de föregående terminerna inkluderar ämnes- och ämnesdidaktiska moment som kan kopplas till VFU:n, liksom möjligheter att träffa verksamma lärare.

I underlaget framhålls också att ämneskunskap och ämnesdjup är viktiga delar i förberedelserna för arbetslivet, och lärosätet kopplar kontinuerligt ämnesstudierna till skolans verksamhet och läroplanerna. Det framgår även i självvärderingen hur till exempel kurser i sociolingvistik behandlar frågor om etnicitet, genus och klass. Detta är viktigt med tanke på de heterogena klassrum som studenterna kommer att möta. Bedömggruppen vill dock betona att perspektivet är viktigt att hålla levande, både allmänt i utbildningen och specifikt i svenskämnet.

Samlat omdöme ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömning med motivering: *Inte tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier vägs samman med motsvarande bedömningar inom utbildningsvetenskaplig kärna. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Bedömggruppen anser utifrån underlagen att antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga kompetens i ämnet svenska är adekvat, den professionsrelaterade kompetensen bedöms vara svagare och den svenskämnesdidaktiska kompetensen bedöms vara inte tillfredsställande. Detta är lärosätet medvetna om och man arbetar på olika sätt för att tillgodose kraven. Exempelvis håller lärosätet på att bygga upp en ämnesdidaktisk forskningsmiljö med bland annat en planerad anställning av en professor i ämnesdidaktik.

Enligt bedömggruppen finns en vetenskaplig miljö med ett nära samband mellan forskning och utbildning, men den professionsinriktade miljön är svagare liksom organisationen kring utbildningen.

Bedömggruppen rekommenderar att forskningen inom Språk- och litteraturcentrum stärker den ämnesdidaktiska kompetensen och att lärosätet rekryterar disputerade ämnesdidaktiker. Därtill föreslås att ett forum för samarbete skapas för att säkra att utbildningen uppfattas som en helhet av studenterna.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls. Samtliga kurser i ämneslärutbildningen i svenska är utformade specifikt för lärarstudenter, vilket gör att de kan anpassas till yrkesutövandet och till didaktiska frågor. Programmets kurser fokuserar på de ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, och fördjupning sker genomgående genom att disputerade lärare som är aktiva forskare, ofta med professorskompetens, undervisar och fördjupar olika frågor. Bedömggruppen anser att studenterna med stor sannolikhet kommer att kunna nå "fördjupade kunskaper" i slutet av utbildningen. Innehållet i flera kurser i svenska språket och litteraturvetenskap är tydligt, medan lärandemål, läraktiviteter och examination av kurserna behöver tydliggöras ytterligare av lärosätet.

Bedömggruppen menar att målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Samordningen mellan UVK och ämnesföreträdarna ska stärkas, och bedömggruppen ser här ett viktigt utvecklingsområde eftersom det ämnesspecifika avseende området teori och metod måste beaktas och behandlas av ämnesspecialister. Studenterna förbereds inför det självständiga arbetet genom olika svenskurser, och lärosätet planerar för utformningen av handledning och examination, som genomförs av disputerade ämnesspecialister. Bedömggruppen ser positivt på dessa förberedelser inför det självständiga arbetet. Det framgår dock inte hur relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen kommer att beaktas i utbildningen.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls inte. Lärosätet hänvisar till att målet uppfylls inom UVK men där framgår inte kopplingen till svenskämnet. Detta kan leda till att ämnesdidaktiken i svenska får ett otydligt innehåll för studenterna eftersom flera parter är involverade utan att ha kontakt eller samarbete med varandra. Dessutom äventyras i vissa delar anknytningen till den svenskämnesdidaktiska forskningen, liksom kopplingen mellan ämnet och ämnesdidaktiken. I andra delar av självvärderingen redogör man dock för hur teoretiska studier i svenska genomgående kopplas till konkreta undervisningssituationer där planering, genomförande och utvärdering ingår. Inga självständiga arbeten har ännu skrivits, men i planerna ingår moment som rör detta mål. Sammantaget ser bedömggruppen en brist i måluppfyllelsen med avseende på oklarheterna angående ämnesdidaktikens relation till UVK. Bedömggruppen understryker vikten av att lärosätet säkerställer att den specialiserade kompetensen också står för undervisningen i ämneslärprogrammens respektive del.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Lärosätet gör varje termin en avvägning mellan ämneskunskaper och ämnesdidaktik. Svenskurserna utformas för att studenterna ska möta situationer som kan överföras, med lämplig anpassning, till en tänkt undervisningssituation och bli underlag för didaktisk reflektion. Bedömggruppen ser positivt på detta sätt hålla både ämnesdidaktik och metodik levande under utbildningen.

Målet om att visa förmåga att planera, genomföra och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten för att stimulera varje elevs lärande och utveckling uppfylls. Examensmålet behandlas

huvudsakligen inom UVK, men även ämnesrelaterade exempel ges som medför att målet med sannolikhet uppfylls när utbildningen är fullt utbyggd. Frågor av betydelse för varje elevs lärande berörs i olika kurser, till exempel i sociolingvistik. Bedömggruppen menar att de utvecklingsområden som lärosätet identifierar är viktiga för ämneslärarutbildningen i svenska.

Jämställdhetsperspektivet ingår i olika svenskurser, men det framgår inte hur det behandlas eftersom inga lärandemål, läraaktiviteter eller former för examination anges. Inte heller är det synligt i tydliga kursmål. Bedömggruppen vill här betona vikten av att jämställdhetsperspektivet synliggörs i kursmålen för att det inte ska bli beroende av vilken lärare som har kursen.

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp, men åtgärder och återkopplingen är inte tillfredsställande. Man gör helkursutvärderingar i enlighet med lärosätets riktlinjer, men på grund av en låg svarsfrekvens ger de inte den förväntade informationen. Kommande kursvärderingar kommer därför att inledas med en diskussion om kursmomenten, följd av en skriftlig utvärdering. Utvärderingar på delkursnivå ger mer omfattande information, och leder till att man identifierar fler utvecklingsområden. För bedömggruppen är det oklart hur lärosätet genomför åtgärder och återkopplar resultat av genomförda åtgärder till studenterna och relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid. Examinationsresultat följs upp och för de studenter som är i behov av det sätts olika stödjande åtgärder in. En del studenter avbryter sin utbildning tidigt, ofta efter de två första delkurserna. Bedömggruppen rekommenderar lärosätet att undersöka orsakerna till dessa avbrott.

Lärosätet uppfyller inte studentperspektivet på ett tillfredsställande sätt. Det finns studeranderepresentation när det gäller att fastställa kursplaner/litteraturlistor och genomföra olika typer av kursutvärderingar, både inom och efter kurser. Studenterna har formella möjligheter att påverka men ett forum där studenterna kan påverka svensk lärarutbildningen specifikt vore önskvärt. Lärosätet beaktar dock de synpunkter på framtida kurser som studenterna framför i kursutvärderingar. Bedömggruppen anser att det vore rimligt att studentperspektivet beaktades mer speciellt i uppbyggnadsskedet av svensk lärarutbildningen, och att man i högre grad beaktar studentperspektivet i de svenskurser som redan ges.

Arbetsliv och samverkan behandlas på ett tillfredsställande sätt. Samverkan sker med övriga lärarutbildningar, Lärosäten Syd och i internationella nätverk, liksom med yrkesverksamma lärare genom föreläsningar för studenter, gemensamma seminarier och workshoppar. Ämnesstudierna kopplas till skolans verksamhet och till läroplaner, och exempelvis kurser i sociolingvistik behandlar frågor om etnicitet, genus och klass, vilket är viktigt med tanke på de heterogena klassrum som studenterna kommer att möta. Dessutom samarbetar man med bibliotek. Bedömggruppen vill dock betona att perspektivet är viktigt att hålla levande både i utbildningen i stort och i ämnena.

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delnings svar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Lunds universitet

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnet svenska/Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnena matematik och svenska

Bilaga: Utbildningsvetenskaplig kärna

Använd en delningsmall per bilaga som delats.

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Lärosätets svar skickas senast den 17 januari 2020 till utvitsy@uka.se med kopia till erik.karlsson@uka.se. Ange **411-00376-18** i ärendemeningen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
1	3	1-6	Hela stycket som inleds med att lärartabellen inte ifyllts enligt instruktionerna gäller ej UVK (sv. och ma.). Här tycks en sammanväxling skett och önskvärt är att man går tillbaka till intervjuunderlag samt tabell där det framkommer att detta ej gäller just denna UVK.

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
2	2	2-3	De två halvtidsanställda lektorena har avsatt tid för forskning i enlighet med Lunds universitets arbetstidsavtal för lärare, vilket uppgår till minst 20 % av heltid.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
4	6	1-5	Här anges att examination genomförs inom VFU som ingår i kursen UVK 3. Av formuleringen tycks bedömargruppen mena att studenternas praktiska förmåga att tillämpa didaktiken i klassrummet förutom att examineras i VFU-kursen även ska examineras i UVK 3. Tilläggas kan också att UVK 3 gavs för Gy. första gången vt 2019.
5	2	1-8	Vid tiden för självvärderingens skrivande hade endast UVK 1 och UVK 2 getts för inriktning Gy. och för de fyra studenterna i kull 17 inriktning 7-9 hade UVK 3 och UVK 5 getts. UVK 7 hade inte getts vid självvärderingens skrivande.
5	3	9-11	Här skriver man att förmågan att examinera didaktiken i klassrumspraktiken inte bara ska examineras genom inlämningsuppgifter och seminarier. Varje VFU-kurs utgör en egen kurs med egna examinationer inom ramen för dessa. I vissa UVK-kurser tas också VFU upp. Tilläggas kan att vid självvärderingens skrivande hade ingen VFU-kurs getts (ligger termin 6).

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delnings svar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: **Lunds universitet**

Yrkesexamen: **Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 samt gymnasieskolan i undervisningsämnet svenska**

Bilaga: **Ämnes- och ämnesdidaktiska studier**

Använd en delningsmall per bilaga som delats.

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Lärosätets svar skickas senast den 17 januari 2020 till utvitsy@uka.se med kopia till erik.karlsson@uka.se. Ange **411-00376-18** i ärendemeningen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
7	1	8	”avsaknaden av lärandemål”, ”inte tydliggörs i till exempel kursplaner”. Det finns relevanta lärandemål i kursplaner. (Det och även annat kunde ha skrivits fram även inom ämnet svenska i högre grad, men bedömningen var att UVK-delen, som det hänvisas till, tydligt visar att jämställdhet ingår i studenternas utbildning.)
	2	1-2	

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
8	2	3-6	"översikt...tycks saknas" – en tydlig översikt tillhandahålls redan i början av utbildningen.
8	2	5	"Möjligheterna att påverka tycks vara begränsade" – som framgår av stycket ovanför finns flera forum där studenterna kan påverka.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig